

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi
№ 949
2019 yil «__» ____

GEODEMOGRAFIYA
FANINING
ISHCHI-O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 1000000 - Gumanitar soha
Ta'lim sohasi: 140000 - Tabiiy fanlar
Ta'lim yo'nalishi: 5140600 - "Geografiya" bakalavr ixtisosi uchun

Ma'ruza: 24 soat
Amaliy mashg'ulot: 34 soat
Mustaqil ta'lim: 50 soat

Samarqand- 2019

Fanning ishchi o'quv dasturi namunaviy o'quv reja va o'quv dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

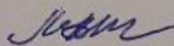
Qodirov M.A. - SamDU Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya kafedrasining dotsenti, g.f.n.
Ibragimov L.Z. - SamDU Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya kafedrasining dotsenti, g.f.n.

Taqrizchilar:

Alibekov L. A. - Geografiya va tabiiy resurslar kafedrasining professori, g.f.d.
Mamatqulov X.M. - SamISI Xalqaro turizm va turizm servisi kafedrasining dotsenti, g.f.n.

Fanning ishchi o'quv dasturi Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya kafedrasining 2019 yil ___
dagi № ___ son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet kengashiga muhokama
qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri:

Qodirov M.A.

Fanning ishchi o'quv dasturi Geografiya va ekologiya fakulteti kengashida muhokama
etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2019 yil ___ dagi № ___-sonli bayonnoma)

Fakultet uslubiy kengashi raisi:

dots. T.J. Jumaboyev

Fakultet dekani

dots.L.Z.Ibragimov

Kelishildi:

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i

dots.B.Aliqulov

Kirish

Ushbu dastur Geodemografiya fanining geografiya va aholishunoslik fanlari tizimidagi tutgan o'zni, aholi sonining dinamikasi, aholi tarkibi, joylashishi, aholi manzilgohlari va ularning geografiyasi, aholi migratsiyasi va urbanizatsiya kabi masalalarni qamrab oladi. Malakali mutaxassislar tayyorlashda muhim o'rin egallaydi.

O'quv fanining maqsadi va vazifalari

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga yer yuzida va alohida mamalakatlarda aholi soni va tarkibidagi o'zgarishlar (dinamikasi), aholi joylashishi va hududiy harakati to'g'risida bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdir. Fanning vazifasi – talabalarga aholi joylashishi qonuniyatlari haqida bilimlar berish, uning soni va tarkibini tahlil qilish va buning asosida xulosalar chiqarishni o'rgatishdan iborat.

Fan bo'yicha talabalarning bilimiga, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar

“Geodemografiya” o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- dunyo aholisining yer yuzi bo'yicha taqsimlanishini, unga ta'sir etuvchi omillarni va joylashish qonuniyatlarini, demografik ko'rsatkichlarni hisoblash usullarini *bilishi*;
- aholi soni dinamikasi ko'rsatkichlarini hisoblash; aholi zichligini hisoblash va uni tahlil qilish; aholi zichligi va tarkibi bo'yicha kartalarni chizish *ko'nikmalariga ega bo'lishi*;
- barcha aholi kartalarini tahlil qilish, ulardan samarali foydalanib, yangi bilimlar olish, olgan bilimlarini o'quvchilarga tushunarli qilib etkazish *malakalariga ega bo'lishi kerak*.

Fanning o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviy ketma-ketligi

“Geodemografiya” – asosiy mutaxassislik fani hisoblanib, 8 semestrda o'qitiladi. Dasturni amalga oshirish o'quv rejasida rejalashtirilgan matematik va tabiiy (oliy matematika, fizika, ximiya), umumkasbiy (umumiy yer bilimi, topografiya va kartografiya asoslari, jahon geografiyasi, iqtisodiy va ijtimoiy geografiya asoslari, hududiy majmualarning nazariy asoslari, O'zbekiston geografiyasi) fanlaridan etarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlik talab etiladi.

Fanning ishlab chiqarishdagi o'rni

Aholi haqidagi nazariy bilimlar xalq xo'jaligining turli sohalarida muhim amaliy ahamiyatga ega. Jumladan, davlat boshqaruv organlari (mehnat, statistika, iqtisodiyot, aholini ijtimoiy himoya qilish tizimlari), oliy o'quv yurtlari, ilmiy-tadqiqot muassasalarida ushbu soha mutaxassislariga talab katta. Geodemografiya bo'yicha olingan ko'nikmalardan o'rta umumta'lim maktablari o'qituvchilari o'z o'lkalarida aholi va mehnat resurslari haqidagi bilimlarni o'quvchilarga etkazishda foydalaniladi.

Fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Talabalarning “Geodemografiya” fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullardan foydalanish, yangi informatsion-pedagogik texnologiyalarni tadbiiq qilish muhim ahamiyatga egadir. Ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar chog'ida mos ravishdagi ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi.

“Geodemografiya” fanni o'qitish jarayonida ta'limning zamonaviy metodlari, pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari qo'llanilishi nazarda tutilgan:

- aholi geografiyasi nazariyasi bo'limiga tegishli ma'ruza darslarida zamonaviy kompyuter texnologiyalari yordamida prezentatsion va elektron-didaktik texnologiyalaridan;
- aholining soni va tarkibini, migratsiyasini o'rganish mashg'ulotlarida aqliy xujum, guruhli fikrlash va boshqa pedagogik texnologiyalardan.

Fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Talabalarning “Geodemografiya” o'quv fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, bu jarayonda yangi informatsion – pedagogik texnologiyalarni tadbiiq qilish muhim ahamiyatga egadir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, turli mavzudagi xaritalar elektron

materiallar va ko'rgazmali qurollardan foydalaniladi. Ma'ruza va amaliy mashg'ulot darslarida mavzuga mos ravishdagi ilg'or pedagogik texnologiyalar qo'llaniladi. Bundan keng kulamli bilimlarni o'zlashtirish uchun talabalarni "Geodemografiya" fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion-pedagogik texnologiyalarni tadbiiq qilish muhim ahamiyatga ega. Ma'ruza va amaliy darslarda mos ravishdagi ilg'or pedagogik texnologiyalarni, xususan, "Bumerang", "Elpig'ich", "Aqliy xujum", "Masofaviy ta'lim", "Zanjir", "Klaster" hamda "Muammoli ta'lim" texnologiyasining "Munozarali dars" kabi usullarini qo'llash o'rinlidir.

O'quv jarayoni bilan bog'liq ta'lim sifatini belgilovchi holatlar quyidagilar: yuqori ilmiy-pedagogik darajada dars berish, muammoli ma'ruzalar o'qish, darslarni savol-javob tarzida qiziqarli tashkil qilish, ilg'or pedagogik texnologiyalardan va mul'timedia vositalaridan foydalanish, tinglovchilarni undaydigan, o'ylantiradigan muammolarni ular oldiga qo'yish, talabchanlik, tinglovchilar bilan individual ishlash, erkin muloqot yuritishga, ilmiy izlanishga jalb qilish. "Geodemografiya" kursini loyihalashtirishda quyidagi asosiy konseptual yondoshuvlardan foydalaniladi:

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim. Bu ta'lim o'z mohiyatiga ko'ra ta'lim jarayonining barcha ishtirokchilarini to'laqonli rivojlanishlarini ko'zda tutadi. Bu esa ta'limni loyihalashtirilayotganda, albatta, ma'lum birta'lim oluvchining shaxsini emas, avvalo, kelgusidagi mutaxassislik faoliyati bilan bog'liq o'qish maqsadlaridan kelib chiqqan holda yondoshilishni nazarda tutadi.

Tizimli yondoshuv. Ta'lim texnologiyasi tizimning barcha belgilarini o'zida mujassam etmog'i lozim: jarayonning mantiqiyligi, uning barcha bo'g'inlarini o'zaro bog'langanligi, yaxlitligi.

Faoliyatga yo'naltirilgan yondoshuv. Shaxsning jarayonli sifatlarini shakllantirishga, ta'lim oluvchining faoliyatni aktivlashtirish va intensivlashtirish, o'quv jarayonida uning barcha qobiliyati va imkoniyatlari, tashabbuskorligini ochishga yo'naltirilgan ta'limni ifodalaydi.

Dialogik yondoshuv. Bu yondoshuv o'quv munosabatlarini yaratish zaruriyatini bildiradi. Uning natijasida shaxsning o'z-o'zini faollashtirishi va o'z-o'zini ko'rsata olishi kabi ijodiy faoliyati kuchayadi.

Hamkorlikdagi ta'limni tashkil etish. Demokratik, tenglik, ta'lim beruvchi va ta'lim oluvchi faoliyat mazmunini shakllantirishda va erishilgan natijalarni baholashda birgalikda ishlashni joriy etishga e'tiborni qaratish zarurligini bildiradi.

Muammoli ta'lim. Ta'lim mazmunini muammoli tarzda taqdim qilish orqali ta'lim oluvchi faoliyatini aktivlashtirish usullaridan biri. Bunda ilmiy bilimni ob'ektiv qarama-qarshiligi va uni hal etish usullarini, dialektik mushohadani shakllantirish va rivojlantirishni, amaliy faoliyatga ularni ijodiy tarzda qo'llashni mustaqil ijodiy faoliyati ta'minlanadi. Axborotni taqdim qilishning zamonaviy vositalari va usullarini qo'llash - yangi kompyuter va axborot texnologiyalarini o'quv jarayoniga qo'llash.

O'qitishning usullari va texnikasi. Ma'ruza (kirish, mavzuga oid, vizuallash), muammoli ta'lim, keys-stadi, pinbord, paradoks va loyihalash usullari, amaliy ishlar.

O'qitishni tashkil etish shakllari: dialog, polilog, muloqot hamkorlik va o'zaro o'rganishga asoslangan frontal, kollektiv va guruh.

O'qitish vositalari: o'qitishning an'anaviy shakllari (darslik, ma'ruza matni) bilan bir qatorda - kompyuter va axborot texnologiyalari.

Kommunikatsiya usullari: tinglovchilar bilan operativ teskari aloqaga asoslangan bevosita o'zaro munosabatlar.

Teskari aloqa usullari va vositalari: kuzatish, blits-so'rov, oraliq va joriy va yakunlovchi nazorat natijalarini tahlili asosida o'qitish diagnostikasi.

Boshqarish usullari va vositalari: o'quv mashg'uloti bosqichlarini belgilab beruvchi texnologik karta ko'rinishidagi o'quv mashg'ulotlarini rejalashtirish, qo'yilgan maqsadga erishishda o'qituvchi va tinglovchining birgalikdagi harakati, nafaqat auditoriya mashg'ulotlari, balki auditoriyadan tashqari mustaqil ishlarning nazorati.

Monitoring va baholash: o‘quv mashg‘ulotida ham butun kurs davomida ham o‘qitishning natijalarini rejali tarzda kuzatib borish. Kurs oxirida test topshiriqlari yoki yozma ish variantlari yordamida tinglovchilarning bilimlari baholanadi. “Geodemografiya” fanini o‘qitish jarayonida kompyuter texnologiyasidan, “Slayd” elektron jadvallardan foydalaniladi. Ayrim mavzular bo‘yicha talabalar bilimini baholash test asosida va kompyuter yordamida bajariladi. “Internet” tarmog‘idagi rasmiy iqtisodiy ko‘rsatkichlaridan foydalaniladi, tarqatma materiallar tayyorlanadi, test tizimi hamda tayanch so‘z va iboralar asosida oraliq va yakuniy nazoratlar o‘tkaziladi.

**Geodemografiya fanidan mavzular va soatlar
bo‘yicha taqsimlanishi:**

№	Ma’ruzalar nomi	Jami soatlar	Ma’ruza	Amaliy mashg‘ulot	Mustaqil ish
1	Geodemografiya fanining ob’ekti, predmeti, maqsadi va vazifalari, tadqiqot usullari		2		
2	Osiyo mamlakatlari aholisining soni, zichligi, takror barpo bo‘lishi va mexanik harakati		2		
3	Osiyo mamlakatlari aholisining yosh-jinsiy, milliy, diniy va irqiy tarkibi		2		
4	Osiyo mamlakatlari xalqlari klassifikatsiyasi va geografiyasi, mehnat resurslari va ulardan foydalanish		2		
5	Yevropa mamlakatlari aholisining soni, zichligi, takror barpo bo‘lishi va mexanik harakati		2		
6	Yevropa mamlakatlari xalqlari klassifikatsiyasi va geografiyasi, mehnat resurslari va ulardan foydalanish		2		
7	Amerika mamlakatlari aholisining soni, zichligi, takror barpo bo‘lishi va mexanik harakati		2		
8	Amerika mamlakatlari xalqlari klassifikatsiyasi va geografiyasi, mehnat resurslari va ulardan foydalanish		2		
9	Afrika mamlakatlari aholisining soni, harakati va tarkibi, xalqlari klassifikatsiyasi, mehnat resurslari		2		
10	Avstraliya va Okeaniya aholisining soni, harakati, tarkibi, xalqlar klassifikatsiyasi va mehnat resurslari		2		
11	Aholi punktlari, urbanizatsiya jarayoni va shaharlar geografiyasi		2		
12	Aholining global muammolari		2		
	Jami		24		
Amaliy mashg‘ulotlar					
1	Dunyo mamlakatlari aholisi sonini aniqlash va tahlil qilish			2	
2	Osiyo mamlakatlari aholisining takror barpo bo‘lishini o‘rganish va xulosalar keltirish			2	
3	Osiyo mamlakatlari aholisining mexanik harakatini tadqiq qilish			2	

4	Yevropa mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishini aniqlash va tahlil qilish			2	
5	Yevropa mamlakatlari aholisining mexanik harakatini o'rganish va xulosalar keltirish			2	
6	Amerika mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishini aniqlash va tahlil qilish			2	
7	Amerika mamlakatlari aholisining mexanik harakatini o'rganish va xulosalar keltirish			2	
8	Afrika mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishini aniqlash va tahlil qilish			2	
9	Avstraliya va Okeaniya mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishi va mexanik o'sishini tadqiq qilish va xulosalar keltirish			2	
10	Aholi takror barpo bo'lishini hududlar miqyosida o'rganish			2	
11	Dunyo aholisi irqiy tarkibini kontur kartaga tushirish			2	
12	Osiyo mamlakatlari aholisi milliy tarkibini o'rganish va kontur kartaga tushirish			2	
13	Yevropa mamlakatlari aholisi milliy tarkibini o'rganish va kontur kartaga tushirish			2	
14	Amerika mamlakatlari aholisi milliy tarkibini o'rganish va kontur kartaga tushirish			2	
15	Dunyo aholisi zichligini kontur kartaga tushirish			2	
16	Dunyoning yirik shaharlari aholisi jadvalini tuzish va tahlil qilish			2	
17	Urbanizatsiya darajasi yuqori bo'lgan mamlakatlar jadvalini tuzish va xulosalar keltirish			2	
	Jami			34	
Mustaqil ish mavzulari					
1.	Geodemografiya fanining ob'ekti, predmeti, maqsadi va vazifalari				2
2.	Osiyo aholisining soni va irqiy tarkibi				2
3.	Osiyo mamlakatlari til oilalarga guruhlanishi, Osiyoda mehnat resurslaridan foydalanish				2
4.	Osiyo aholisining milliy, yosh-jinsiy tarkibi				2
5.	Osiyo aholisining tabiiy va mexanik o'sishi				2
6.	Yevropa aholisining soni va irqiy tarkibi				2
7.	Yevropa mamlakatlari til oilalarga guruhlanishi, Yevropada mehnat resurslaridan foydalanish				2
8.	Yevropa aholisining milliy, yosh-jinsiy tarkibi				2
9.	Yevropa aholisining tabiiy va mexanik o'sishi				2
10.	Amerika aholisining soni va irqiy tarkibi				2

11.	Amerika mamlakatlari til oilalarga guruhlanishi, Amerikada mehnat resurslaridan foydalanish				2
12.	Amerika aholisining milliy, yosh-jinsiy tarkibi				2
13.	Amerika aholisining tabiiy va mexanik o'sishi				2
14.	Afrika aholisining soni va irqiy tarkibi				2
15.	Afrika mamlakatlari til oilalarga guruhlanishi, Amerikada mehnat resurslaridan foydalanish				2
16.	Afrika aholisining milliy, yosh-jinsiy tarkibi				2
17.	Afrika aholisining tabiiy va mexanik o'sishi				2
18.	Avstraliya va Okeaniya aholisining soni va irqiy tarkibi				2
19.	Avstraliya va Okeaniya mamlakatlari til oilalarga guruhlanishi, Amerikada mehnat resurslaridan foydalanish				2
20.	Avstraliya va Okeaniya aholisining milliy, yosh-jinsiy tarkibi				2
21.	Avstraliya va Okeaniya aholisining tabiiy va mexanik o'sishi				2
22.	Dunyo mamlakatlari migratsiya siyosati Urbanizatsiya jarayoni va shaharlar geografiyasi				2
23.	Dunyo aholisining diniy tarkibi, Aholi punktlari va tiplari				2
24.	Dunyoning eng yirik shaharlari, Aholining global muammolari				2
25.	O'zbekistonda aholi sonining tabiiy va mexanik o'sishi, aholisining yosh-jinsiy, milliy tarkibi, urbanizatsiya darajasi				2
	Jami				50

Asosiy qism: Fanning uslubiy jihatdan uzviy ketma-ketligi

Asosiy qismda (maruza) fanni mavzulari mantiqiy ketma-ketlikda keltiriladi. Har bir mavzuning mohiyati asosida tushunchalar va tezislar orqali ochib beriladi. Bunda mavzu bo'yicha talabalarga DS asosida etkazilishi zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalar to'la qamrab olinishi kerak.

Asosiy qism sifatiga qo'yiladigan talab mavzularning dolzarbligi, ularning ish beruvchilar talablari va ishlab chiqarish ehtiyojlariga mosligi, mamlakatimizda bo'layotgan ijtimoiy-siyosiy va demokratik o'zgarishlar, iqtisodiyotni erkinlashtirish, iqtisodiy huquqiy va boshqa sohalaridagi islohatlarning ustuvor masalalarini qamra' olishi hamda qan va texnologiyalarning so'ngi yutuqlari e'tiborga olinishi tavsiya etiladi.

MA'RUZA MASHG'ULOTLARI

Geodemografiya fanining ob'ekti, predmeti, maqsadi va vazifalari.

Geodemografiyasining predmeti. Geodemografiyasining shakllanish bosqichlari va rivojlanish omillari. Fanning asosiy vazifalari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

Geodemografiyaning fanlar tizimidagi o'rni va tadqiqot metodlari.

Uni fanlar tizimidagi o'zni, fanlararo aloqalari. Tadqiq etish metodlari. Geodemografiya ning asosiy bo'limlari. Geodemografiyani xorijda va O'zbekistonda tadqiq etish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

Osiyo mamlakatlari aholisining soni, zichligi, takror barpo bo'lishi va mexanik harakati

Osiyo mamlakatlarining aholi to'g'risida ma'lumotlari haqida umumiy tavsiflar. Birlamchi va ikkilamchi ma'lumotlar. Osiyo mamlakatlarida tug'ilish, o'lim, nikoh, ajralish va migratsiya jarayonlarining joriy hisobi. Maxsus, tanlama tadqiqotlar, registrlar, aholini joriy hisobga olish. Aholini hisobga olish, turlari, aholi ro'yxati, rivojlangan, rivojlanayotgan hududlarda aholi sonini ro'yxatga olish. Osiyo mamlakatlari aholi soni dinamikasi (tadrijiy o'zgarishlari). Aholining kategoriyalari: doimiy, vaqtincha, mavjud aholi. Aholi tabiiy harakati: tug'ilish, o'lim, tabiiy ko'payish. Aholi ko'payishi tarixiy bosqichlari. Migratsiya haqida tushuncha. Migratsiya turlari: doimiy, vaqtinchalik va mayatniksimon (mokkisimon), ularning shakllari va xususiyatlari. Migratsiya turlari. Migratsiyani hisobga olish. Ichki va tashqi, ixtiyoriy va majburiy migratsiyalar. Migratsiyaning alohida hududlar va davlatlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri. Migratsiya omillari: siyosiy, milliy-etnik, diniy, iqtisodiy, ijtimoiy, ekologik va boshqalar.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

Osiyo mamlakatlari aholisining yosh-jinsiy, milliy, diniy va irqiy tarkibi

Osiyo mamlakatlari aholisining yosh va jinsiy tarkiblari xususiyatlari. Aholi jinsiy tarkibining yoshga nisbatan o'zgarib borishi, undagi birlamchi (bolalik va o'smirlik), ikkilamchi (balog'at yoshlik) va uchlamchi (etuklik va qarilik) yoshdagilar o'rtasidagi jinsiy nisbatlar. Osiyo mamlakatlari aholisining yosh tarkibi, uning shakllanish omillari va yosh guruhlari bo'yicha taqsimlanishi. Osiyo mamlakatlari aholisining yosh-jinsiy tarkibining demografik va hududiy xususiyatlari. Osiyo mamlakatlari aholisining yosh-jinsiy tarkibi modelining demografik piramidada aks etishi. Osiyo mamlakatlari aholisining yosh tarkibi bo'yicha tiplari: "yosh" va "qari" mamlakatlar.«Irq» haqida tushuncha. Osiyo mamlakatlari aholisining irqiy tarkibi. Insoniyatning katta evropoid, mongoloid, negroid, avstroloid va ko'p sonli mayda irqlardan tarkib topganligi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

Osiyo mamlakatlari xalqlari klassifikatsiyasi va geografiyasi, mehnat resurslari va ulardan foydalanish

"Mehnat resurslari", "iqtisodiy faol aholi" tushunchalari va ularning tarkibi. Osiyo mamlakatlari mehnatda band aholisi. Mehnat resurslari balansi. Mehnat resurslari shakllanishi va ulardan foydalanishning hududiy xususiyatlari. Osiyo mamlakatlarida aholi bandligi muammolari. Mehnat bozori, uning hozirgi holati va rivojlanish xususiyatlari. Osiyo mamlakatlarida mehnat resurslarining shakllanishi va ulardan foydalanish holatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

Yevropa mamlakatlari aholisining soni, zichligi, takror barpo bo'lishi va mexanik harakati

Yevropa mamlakatlarining aholi to'g'risida ma'lumotlari haqida umumiy tavsiflar. Birlamchi va ikkilamchi ma'lumotlar. Yevropa mamlakatlarida tug'ilish, o'lim, nikoh, ajralish va migratsiya jarayonlarining joriy hisobi. Maxsus, tanlama tadqiqotlar, registrlar, aholini joriy hisobga olish. Aholini hisobga olish, turlari, aholi ro'yxati, rivojlangan, rivojlanayotgan

hududlarda aholi sonini ro'yxatga olish. Yevropa mamlakatlari aholi soni dinamikasi (tadrijiy o'zgarishlari). Aholining kategoriyalari: doimiy, vaqtincha, mavjud aholi. Aholi tabiiy harakati: tug'ilish, o'lim, tabiiy ko'payish. Aholi ko'payishi tarixiy bosqichlari. Migratsiya haqida tushuncha. Migratsiya turlari: doimiy, vaqtinchalik va mayatniksimon (mokkisimon), ularning shakllari va xususiyatlari. Migratsiya turlari. Migratsiyani hisobga olish. Ichki va tashqi, ixtiyoriy va majburiy migratsiyalar. Migratsiyaning alohida hududlar va davlatlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri. Migratsiya omillari: siyosiy, milliy-etnik, diniy, iqtisodiy, ijtimoiy, ekologik va boshqalar.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

Yevropa mamlakatlari xalqlari klassifikatsiyasi va geografiyasi, mehnat resurslari va ulardan foydalanish

Yevropa mamlakatlarida mehnatda band aholi. Mehnat resurslari balansi. Mehnat resurslari shakllanishi va ulardan foydalanishning hududiy xususiyatlari. Yevropa mamlakatlari aholi bandligi muammolari. Mehnat bozori, uning hozirgi holati va rivojlanish xususiyatlari. Yevropa mamlakatlari mehnat resurslarining shakllanishi va ulardan foydalanish holatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

Amerika mamlakatlari aholisining soni, zichligi, takror barpo bo'lishi va mexanik harakati

Amerika mamlakatlarining aholi to'g'risida ma'lumotlari haqida umumiy tavsiflar. Birlamchi va ikkilamchi ma'lumotlar. Amerika mamlakatlarida tug'ilish, o'lim, nikoh, ajralish va migratsiya jarayonlarining joriy hisobi. Maxsus, tanlama tadqiqotlar, registrlar, aholini joriy hisobga olish. Aholini hisobga olish, turlari, aholi ro'yxati, rivojlangan, rivojlanayotgan hududlarda aholi sonini ro'yxatga olish. Amerika mamlakatlari aholi soni dinamikasi (tadrijiy o'zgarishlari). Aholining kategoriyalari: doimiy, vaqtincha, mavjud aholi. Aholi tabiiy harakati: tug'ilish, o'lim, tabiiy ko'payish. Aholi ko'payishi tarixiy bosqichlari. Migratsiya haqida tushuncha. Migratsiya turlari: doimiy, vaqtinchalik va mayatniksimon (mokkisimon), ularning shakllari va xususiyatlari. Migratsiya turlari. Migratsiyani hisobga olish. Ichki va tashqi, ixtiyoriy va majburiy migratsiyalar. Migratsiyaning alohida hududlar va davlatlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri. Migratsiya omillari: siyosiy, milliy-etnik, diniy, iqtisodiy, ijtimoiy, ekologik va boshqalar.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

Amerika mamlakatlari xalqlari klassifikatsiyasi va geografiyasi, mehnat resurslari va ulardan foydalanish

Amerika mamlakatlarining mehnatda band aholisi. Mehnat resurslari balansi. Mehnat resurslari shakllanishi va ulardan foydalanishning hududiy xususiyatlari. Amerika mamlakatlari da aholi bandligi muammolari. Mehnat bozori, uning hozirgi holati va rivojlanish xususiyatlari. Amerika mamlakatlarida mehnat resurslarining shakllanishi va ulardan foydalanish holatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

Afrika mamlakatlari aholisining soni, harakati va tarkibi, xalqlari klassifikatsiyasi, mehnat resurslari

Afrika mamlakatlarining aholi to'g'risida ma'lumotlari haqida umumiy tavsiflar. Birlamchi va ikkilamchi ma'lumotlar. Afrika mamlakatlarida tug'ilish, o'lim, nikoh, ajralish va migratsiya jarayonlarining joriy hisobi. Maxsus, tanlama tadqiqotlar, registrlar, aholini joriy hisobga olish. Aholini hisobga olish, turlari, aholi ro'yxati, rivojlangan, rivojlanayotgan hududlarda aholi

sonini ro'yxatga olish. Afrika mamlakatlari aholi soni dinamikasi (tadrijiy o'zgarishlari). Aholining kategoriyalari: doimiy, vaqtincha, mavjud aholi. Aholi tabiiy harakati: tug'ilish, o'lim, tabiiy ko'payish. Aholi ko'payishi tarixiy bosqichlari. Migratsiya haqida tushuncha. Migratsiya turlari: doimiy, vaqtinchalik va mayatniksimon (mokkisimon), ularning shakllari va xususiyatlari. Migratsiya turlari. Migratsiyani hisobga olish. Ichki va tashqi, ixtiyoriy va majburiy migratsiyalar. Migratsiyaning alohida hududlar va davlatlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri. Migratsiya omillari: siyosiy, milliy-etnik, diniy, iqtisodiy, ijtimoiy, ekologik va boshqalar.

Afrika mamlakatlari mehnatda band aholisi. Mehnat resurslari balansi. Mehnat resurslari shakllanishi va ulardan foydalanishning hududiy xususiyatlari. Afrika mamlakatlarida aholi bandligi muammolari. Mehnat bozori, uning hozirgi holati va rivojlanish xususiyatlari. Afrika mamlakatlarida mehnat resurslarining shakllanishi va ulardan foydalanish holatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

Avstraliya va Okeaniya aholisining soni, harakati, tarkibi, xalqlar klassifikatsiyasi va mehnat resurslari

Avstraliya va Okeaniya mamlakatlarining aholi to'g'risida ma'lumotlari haqida umumiy tavsiflar. Birlamchi va ikkilamchi ma'lumotlar. Avstraliya va Okeaniya mamlakatlarida tug'ilish, o'lim, nikoh, ajralish va migratsiya jarayonlarining joriy hisobi. Maxsus, tanlama tadqiqotlar, registrlar, aholini joriy hisobga olish. Aholini hisobga olish, turlari, aholi ro'yxati, rivojlangan, rivojlanayotgan hududlarda aholi sonini ro'yxatga olish. Avstraliya va Okeaniya mamlakatlari aholi soni dinamikasi (tadrijiy o'zgarishlari). Aholining kategoriyalari: doimiy, vaqtincha, mavjud aholi. Aholi tabiiy harakati: tug'ilish, o'lim, tabiiy ko'payish. Aholi ko'payishi tarixiy bosqichlari. Migratsiya haqida tushuncha. Migratsiya turlari: doimiy, vaqtinchalik va mayatniksimon (mokkisimon), ularning shakllari va xususiyatlari. Migratsiya turlari. Migratsiyani hisobga olish. Ichki va tashqi, ixtiyoriy va majburiy migratsiyalar. Migratsiyaning alohida hududlar va davlatlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri. Migratsiya omillari: siyosiy, milliy-etnik, diniy, iqtisodiy, ijtimoiy, ekologik va boshqalar. "Mehnat resurslari", "iqtisodiy faol aholi" tushunchalari va ularning tarkibi. Mehnatda band aholi. Mehnat resurslari balansi.

Avstraliya va Okeaniyada mehnatda band aholisi. Mehnat resurslari balansi. Mehnat resurslari shakllanishi va ulardan foydalanishning hududiy xususiyatlari. Avstraliya va Okeaniya mamlakatlarida aholi bandligi muammolari. Mehnat bozori, uning hozirgi holati va rivojlanish xususiyatlari. Avstraliya va Okeaniya mamlakatlarida mehnat resurslarining shakllanishi va ulardan foydalanish holatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

Aholi punktlari, urbanizatsiya jarayoni va shaharlar geografiyasi

Aholining joylashishi va manzilgohlari haqida umumiy tushuncha. Aholi joylashishining asosiy shakllari. SHaharlar, shaharchalar va ular tizimi haqida tushuncha. Qishloq aholi manzilgohlarga shahar maqomini berish mezonlari. Qishloq aholi manzilgohlarining turlari. Aholining joylashishi va xo'jalikni hududiy tashkil etish. Jahon urbanizatsiyasi. Urbanizatsiya tushunchasi. Turli mamlakatlarda urbanizatsiya darajasining xususiyatlari. Urbanizatsiya jarayonining rivojlanish omillari va turlari. Urbanizatsiyaning «ichki» (vertikal) va «tashqi» (gorizontal) rivojlanishi. Suburbanizatsiya, rurbanizatsiya jarayonlari. Urbanizatsiyalashgan mintaqalar, megapolislar, aglomeratsiyalar, oykumenopolislar.

SHaharlar tizimi. Shaharlar, ularning guruhlanishi va geografiyasi. SHaharlar tizimi va ularning shakllari: tarqoq, guruh-guruh shaharlar, urbanizatsiyalashgan mintaqalar, megapolislar, aglomeratsiyalar, Oykumenopolis haqida tushunchalar.

Aholining global muammolari

Aholining global muammolari «Etnos», «elat», «millat», «xalq» tushunchalari. Xalqaro milliy munosabatlar. Yirik va kichik tillar va millatlar. Bir millatli va ko'p millatli mamlakatlar, milliy-etnik jarayonlar: konsolidatsiya, assimilyasiya, integratsiya, ularning jahon siyosiy-ijtimoiy hayotida tutgan o'rni.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

Geodemeografiya fani bo'yicha ma'ruza mashg'ulotining kalendar tematik rejasi

№	Ma'ruzalar nomi	Jami soatlar
1	Geodemografiya fanining ob'ekti, predmeti, maqsadi va vazifalari, tadqiqot usullari	2
1.1	Fanning obyekti va predmeti	
1.2	Fanning maqsad va vazifalari	
1.3	Fanning tadqiqot usullari	
2	Osiyo mamlakatlari aholisining soni, zichligi, takror barpo bo'lishi va mexanik harakati	2
2.1	Osiyo mamlakatlari aholisi soni va o'sishi	
2.2	Osiyo mamlakatlari aholi zichligi	
2.3	Osiyo mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishi	
2.4	Osiyo mamlakatlari aholisining mexanik harakati	
3	Osiyo mamlakatlari aholisining yosh-jinsiy, milliy, diniy va irqiy tarkibi	2
3.1	Aholining yosh va jinsiy tarkibi	
3.2	Aholining milliy tarkibi	
3.3	Aholining diniy tarkibi	
3.4	Aholining irqiy tarkibi	
4	Osiyo mamlakatlari xalqlari klassifikatsiyasi va geografiyasi, mehnat resurslari va ulardan foydalanish	2
4.1	Osiyo xalqlari klassifikatsiyasi	
4.2	Osiyo xalqlari geografiyasi	
4.3	Lingvistik klassifikasiya	
4.4	Mehnat resurslari	
5	Yevropa mamlakatlari aholisining soni, zichligi, takror barpo bo'lishi va mexanik harakati	2
5.1	Yevropa mamlakatlari aholisi soni va zichligi	
5.2	Yevropa mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishi	
5.3	Yevropa mamlakatlari aholisining mexanik harakati	
6	Yevropa mamlakatlari xalqlari klassifikatsiyasi va geografiyasi, mehnat resurslari va ulardan foydalanish	2
6.1	Yevropa xalqlari klassifikatsiyasi	
6.2	Yevropa xalqlari geografiyasi	
6.3	Lingvistik klassifikasiya	
6.4	Mehnat resurslari	
7	Amerika mamlakatlari aholisining soni, zichligi, takror barpo bo'lishi va mexanik harakati	2
7.1	Amerika mamlakatlari aholisi soni va zichligi	
7.2	Amerika mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishi	
7.3	Amerika mamlakatlari aholisining mexanik harakati	

8	Amerika mamlakatlari xalqlari klassifikatsiyasi va geografiyasi, mehnat resurslari va ulardan foydalanish	2
8.1	Amerika xalqlari klassifikatsiyasi	
8.2	Lingvistik klassifikatsiya	
8.3	Mehnat resurslari	
9	Afrika mamlakatlari aholisining soni, harakati va tarkibi, xalqlari klassifikatsiyasi, mehnat resurslari	2
9.1	Afrika mamlakatlari aholisining soni, harakati	
9.2	Afrika xalqlari klassifikatsiyasi	
9.3	Mehnat resurslari	
10	Avstraliya va Okeaniya aholisining soni, harakati, tarkibi, xalqlar klassifikatsiyasi va mehnat resurslari	2
10.1	Avstraliya va Okeaniya aholisining soni, harakati	
10.2	Avstraliya va Okeaniya xalqlari klassifikatsiyasi	
10.3	Mehnat resurslari	
11	Aholi punktlari, urbanizatsiya jarayoni va shaharlar geografiyasi	2
11.1	Aholi punktlari va tiplari	
11.2	Urbanizatsiya jarayoni	
11.3	Shaharlar geografiyasi	
12	Aholining global muammolari	2
12.1	Aholining kelajakdagi o'sishi	
12.2	Demografik va ekologik muammolar	
12.3	Oziq-ovqat va xom ashyo muammolari	
	Jami	24

AMALIY MASHG'ULOT MAVZULARI

1. Dunyo mamlakatlari aholisi sonini aniqlash va tahlil qilish. Dunyo mamlakatlari aholisi soni jadvalini tuzish, Dunyo mamlakatlari aholisi soni jadvalini tahlil qilish
Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *muammoli talim, dialogik yondoshuv*,
Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

2. Osiyo mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishini o'rganish va xulosalar keltirish. Osiyo mamlakatlarida tug'ilish darajasi jadvalini tuzish, Osiyo mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvali tuzish, Osiyo mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvali tahlil qilish.

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *muammoli talim, dialogik yondoshuv, bingo, bliz, nilufar guli, menyu, munozara, o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

3. Osiyo mamlakatlari aholisining mexanik harakatini tadqiq qilish. Osiyo mamlakatlarida aholining migrasiya reytingi jadvalini tuzish, Osiyo mamlakatlarida aholining migrasiya reytingi jadvalini tahlil qilish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *muammoli talim, o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

4. Yevropa mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishini aniqlash va tahlil qilish Yevropa mamlakatlarida tug'ilish darajasi jadvalini tuzish, Yevropa mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvali tuzish, Yevropa mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvali tahlil qilish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *muammoli talim, dialogik yondoshuv, bingo, bliz, nilufar guli, menyu, munozara, o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

5. Yevropa mamlakatlari aholisining mexanik harakatini o'rganish va xulosalar keltirish. Yevropa mamlakatlarida aholining migrasiya reytingi jadvalini tuzish, Yevropa mamlakatlarida aholining migrasiya reytingi jadvalini tahlil qilish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *muammoli talim, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

6. Amerika mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishini aniqlash va tahlil qilish.

Amerika mamlakatlarida tug'ilish darajasi jadvalini tuzish, Amerika mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvalini tuzish, Amerika mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvalini tahlil qilish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bingo, bliz, nilufar guli, menyu, munozara, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

7. Amerika mamlakatlari aholisining mexanik harakatini o'rganish va xulosalar keltirish. Amerika mamlakatlarida aholining migrasiya reytingi jadvalini tuzish, Amerika mamlakatlarida aholining migrasiya reytingi jadvalini tahlil qilish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *muammoli talim, diologik yondoshuv, bingo, bliz, nilufar guli, menyu, munozara, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

8. Afrika mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishini aniqlash va tahlil qilish.

Afrika mamlakatlarida tug'ilish darajasi jadvalini tuzish, Afrika mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvalini tuzish, Afrika mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvalini tahlil qilish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *muammoli talim, diologik yondoshuv, bingo, bliz, nilufar guli, menyu, munozara, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

9. Avstraliya va Okeaniya mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishi va mexanik o'sishini tadqiq qilish va xulosalar keltirish. Avstraliya va Okeaniya mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvalini tuzish, Avstraliya va Okeaniya mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvalini tahlil qilish, Avstraliya va Okeaniya mamlakatlarida aholining migrasiya reytingi jadvalini tahlil qilish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *muammoli talim, diologik yondoshuv, bingo, bliz, nilufar guli, menyu, munozara, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

10. Aholi takror barpo bo'lishini hududlar miqyosida o'rganish.

Rivojlangan mamlakatlarda aholining tabiiy o'sishi jadvalini tuzish, Rivojlanayotgan mamlakatlarda aholining tabiiy o'sishi jadvalini tuzish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *diologik yondoshuv,*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

11. Dunyo aholisi irqiy tarkibini kontur kartaga tushirish.

Dunyo aholisi irqiy tarkibi geografiyasi va soni jadvalini tuzish, Dunyo aholisi irqiy tarkibini kontur kartaga tushirish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *muammoli talim, diologik yondoshuv, bingo, bliz, nilufar guli, menyu, munozara, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

12. Osiyo mamlakatlari aholisi milliy tarkibini o'rganish va kontur kartaga tushirish.

Osiyo mamlakatlari aholisi milliy tarkibi jadvalini tuzish, Osiyo mamlakatlari aholisi milliy tarkibi jadvalini tahlil qilish, Osiyo mamlakatlari aholisi milliy tarkibini kontur kartaga tushirish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *muammoli talim, bliz, nilufar guli, menyu, munozara, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

13. Yevropa mamlakatlari aholisi milliy tarkibini o'rganish va kontur kartaga tushirish. Yevropa mamlakatlari aholisi milliy tarkibi jadvalini tuzish, Yevropa mamlakatlari aholisi milliy tarkibi jadvalini tahlil qilish, Yevropa mamlakatlari aholisi milliy tarkibini kontur kartaga tushirish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *nilufar guli, menyu, munozara, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

14. Amerika mamlakatlari aholisi milliy tarkibini o'rganish va kontur kartaga tushirish. Amerika mamlakatlari aholisi milliy tarkibi jadvalini tuzish, Amerika mamlakatlari aholisi milliy tarkibi jadvalini tahlil qilish, Amerika mamlakatlari aholisi milliy tarkibini kontur kartaga tushirish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *muammoli talim,*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

15. Dunyo aholisi zichligini kontur kartaga tushirish.

Aholi zichligi yuqori bo'lgan mamlakatlar jadvalini tuzish, Aholi zichligi past bo'lgan mamlakatlar jadvalini tuzish, Dunyo aholisi zichligini kontur kartaga tushirish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bingo,*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

16. Dunyoning yirik shaharlari aholisi jadvalini tuzish va tahlil qilish

Dunyoning yirik megapolislari jadvalini tuzish, Dunyoning millioner shaharlari jadvalini tuzish, Dunyoning yirik shaharlari aholisi jadvalini tuzish va tahlil qilish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bingo,*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

17. Urbanizatsiya darajasi yuqori bo'lgan mamlakatlar jadvalini tuzish va xulosalar keltirish. Urbanizatsiya darajasi yuqori bo'lgan mamlakatlar jadvalini tuzish, Urbanizatsiya darajasi past bo'lgan mamlakatlar jadvalini tuzish, Urbanizatsiya darajasi yuqori va past bo'lgan mamlakatlar jadvalini tahlil qilish

Qo'llaniladigan talim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bingo,*

Adabiyotlar: A1;A5;A6;A7; A8; Q1;Q4;Q5;Q6.

Amaliy mashg'ulot mavzulari

№	Amaliyotlar nomi	Soat
1	Dunyo mamlakatlari aholisi sonini aniqlash va tahlil qilish	2
1.2	Dunyo mamlakatlari aholisi soni jadvalini tuzish	
1.3	Dunyo mamlakatlari aholisi soni jadvalini tahlil qilish	
2	Osiyo mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishini o'rganish va xulosalar keltirish	2
2.1	Osiyo mamlakatlarida tug'ilish darajasi jadvalini tuzish	
2.2	Osiyo mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvali tuzish	
2.3	Osiyo mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvali tahlil qilish	
3	Osiyo mamlakatlari aholisining mexanik harakatini tadqiq qilish	2
3.1	Osiyo mamlakatlarida aholining migrasiya reytingi jadvalini tuzish	
3.2	Osiyo mamlakatlarida aholining migrasiya reytingi jadvalini tahlil qilish	
4	Yevropa mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishini aniqlash va tahlil qilish	2
4.1	Yevropa mamlakatlarida tug'ilish darajasi jadvalini tuzish	
4.2	Yevropa mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvali tuzish	
4.3	Yevropa mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvali tahlil qilish	
5	Yevropa mamlakatlari aholisining mexanik harakatini o'rganish va xulosalar keltirish	2
5.1	Yevropa mamlakatlarida aholining migrasiya reytingi jadvalini tuzish	
5.2	Yevropa mamlakatlarida aholining migrasiya reytingi jadvalini tahlil qilish	

6	Amerika mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishini aniqlash va tahlil qilish	2
6.1	Amerika mamlakatlarida tug'ilish darajasi jadvalini tuzish	
6.2	Amerika mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvalini tuzish	
6.3	Amerika mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvalini tahlil qilish	
7	Amerika mamlakatlari aholisining mexanik harakatini o'rganish va xulosalar keltirish	2
7.1	Amerika mamlakatlarida aholining migrasiya reytingi jadvalini tuzish	
7.2	Amerika mamlakatlarida aholining migrasiya reytingi jadvalini tahlil qilish	
8	Afrika mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishini aniqlash va tahlil qilish	2
8.1	Afrika mamlakatlarida tug'ilish darajasi jadvalini tuzish	
8.2	Afrika mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvalini tuzish	
8.3	Afrika mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvalini tahlil qilish	
9	Avstraliya va Okeaniya mamlakatlari aholisining takror barpo bo'lishi va mexanik o'sishini tadqiq qilish va xulosalar keltirish	2
9.1	Avstraliya va Okeaniya mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvalini tuzish	
9.2	Avstraliya va Okeaniya mamlakatlarida aholining tabiiy o'sishi jadvalini tahlil qilish	
9.3	Avstraliya va Okeaniya mamlakatlarida aholining migrasiya reytingi jadvalini tahlil qilish	
10	Aholi takror barpo bo'lishini hududlar miqyosida o'rganish	2
10.1	Rivojlangan mamlakatlarda aholining tabiiy o'sishi jadvalini tuzish	
10.2	Rivojlanayotgan mamlakatlarda aholining tabiiy o'sishi jadvalini tuzish	
11	Dunyo aholisi irqiy tarkibini kontur kartaga tushirish	2
11.1	Dunyo aholisi irqiy tarkibi geografiyasi va soni jadvalini tuzish	
11.2	Dunyo aholisi irqiy tarkibini kontur kartaga tushirish	2
12	Osiyo mamlakatlari aholisi milliy tarkibini o'rganish va kontur kartaga tushirish	2
12.1	Osiyo mamlakatlari aholisi milliy tarkibi jadvalini tuzish	
12.2	Osiyo mamlakatlari aholisi milliy tarkibi jadvalini tahlil qilish	
12.3	Osiyo mamlakatlari aholisi milliy tarkibini kontur kartaga tushirish	
13	Yevropa mamlakatlari aholisi milliy tarkibini o'rganish va kontur kartaga tushirish	2
13.1	Yevropa mamlakatlari aholisi milliy tarkibi jadvalini tuzish	
13.2	Yevropa mamlakatlari aholisi milliy tarkibi jadvalini tahlil qilish	
13.3	Yevropa mamlakatlari aholisi milliy tarkibini kontur kartaga tushirish	
14	Amerika mamlakatlari aholisi milliy tarkibini o'rganish va kontur kartaga tushirish	2
14.1	Amerika mamlakatlari aholisi milliy tarkibi jadvalini tuzish	
14.2	Amerika mamlakatlari aholisi milliy tarkibi jadvalini tahlil qilish	
14.3	Amerika mamlakatlari aholisi milliy tarkibini kontur kartaga tushirish	
15	Dunyo aholisi zichligini kontur kartaga tushirish	2
15.1	Aholi zichligi yuqori bo'lgan mamlakatlar jadvalini tuzish	
15.2	Aholi zichligi past bo'lgan mamlakatlar jadvalini tuzish	
15.3	Dunyo aholisi zichligini kontur kartaga tushirish	
16	Dunyoning yirik shaharlari aholisi jadvalini tuzish va tahlil qilish	2
16.1	Dunyoning yirik megapolislari jadvalini tuzish	
16.2	Dunyoning millioner shaharlari jadvalini tuzish	

16.3	Dunyoning yirik shaharlari aholisi jadvalini tuzish va tahlil qilish	
17	Urbanizatsiya darajasi yuqori bo'lgan mamlakatlar jadvalini tuzish va xulosalar keltirish	2
17.1	Urbanizatsiya darajasi yuqori bo'lgan mamlakatlar jadvalini tuzish	
17.2	Urbanizatsiya darajasi past bo'lgan mamlakatlar jadvalini tuzish	
17.3	Urbanizatsiya darajasi yuqori va past bo'lgan mamlakatlar jadvalini tahlil qilish	
	Jami	34

Mustaqil ishni tashkil etishning shakli va mazmuni

“Geodemografiya” fani bo'yicha talabning mustaqil ta'limi shu fanni o'rganish jarayonining tarkibiy qismi bo'lib, uslubiy va axborot resurslari bilan to'la ta'minlangan. Talabalar auditoriya mashg'ulotlarida professor-o'qituvchilarning ma'ruzasini tinglaydilar, misol va masalalar echadilar. Auditoriyadan tashqarida talaba darslarga tayyorlanadi, adabiyotlarni konspekt qiladi, uy vazifa sifatida berilgan misol va masalalarni echadi. Bundan tashqari ayrim mavzularni kengroq o'rganish maqsadida qo'shimcha adabiyotlarni o'qib referatlar tayyorlaydi hamda mavzu bo'yicha testlar echadi. Mustaqil ta'lim natijalari reyting tizimi asosida baholanadi.

Uyga vazifalarni bajarish, qo'shimcha darslik va adabiyotlardan yangi bilimlarni mustaqil o'rganish, kerakli ma'lumotlarni izlash va ularni topish yo'llarini aniqlash, internet tarmoqlaridan foydalanib ma'lumotlar to'plash va ilmiy izlanishlar olib borish, ilmiy to'garak doirasida yoki mustaqil ravishda ilmiy manbalardan foydalanib ilmiy maqola va ma'ruzalar tayyorlash kabilar talabalarning darsda olgan bilimlarini chuqurlashtiradi, ularning mustaqil fikrlash va ijodiy qobiliyatini rivojlantiradi. SHuning uchun ham mustaqil ta'limsiz o'quv faoliyati samarali bo'lishi mumkin emas. Uy vazifalarini tekshirish va baholash amaliy mashg'ulot olib boruvchi o'qituvchi tomonidan, konspektlarni va mavzuni o'zlashtirish darajasini tekshirish va baholash esa ma'ruza darslarini olib boruvchi o'qituvchi tomonidan har darsda amalga oshiriladi. “Geodemografiya” fanidan mustaqil ish majmuasi fanning barcha mavzularini qamrab olgan va quyidagi mavzular ko'rinishida shakllantirilgan.

MUSTAQIL ISH MAVZULARI

№	Mustaqil ish mavzulari.	Berilgan topshiriqlar	Bajarish muddati	xajmi
1.	Geodemografiya fanining ob'ekti, predmeti, maqsadi va vazifalari	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	1-hafta	2
2	Osiyo aholisining soni va irqiy tarkibi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	2-hafta	2
3	Osiyo mamlakatlari til oilalarga guruhlanishi, Osiyoda mehnat resurslaridan foydalanish	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	3-hafta	2
4	Osiyo aholisining milliy, yosh-jinsiy tarkibi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	4-hafta	2
5	Osiyo aholisining tabiiy va mexanik o'sishi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	5-hafta	2
6	Yevropa aholisining soni va irqiy tarkibi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	6-hafta	2
7	Yevropa mamlakatlari til oilalarga guruhlanishi, Yevropada mehnat resurslaridan foydalanish	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	7-hafta	2
8	Yevropa aholisining milliy, yosh-jinsiy tarkibi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	8-hafta	2

9	Yevropa aholisining tabiiy va mexanik o'sishi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	9-hafta	2
10	Amerika aholisining soni va irqiy tarkibi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	10-hafta	2
11.	Amerika mamlakatlari til oilalarga guruhlanishi, Amerikada mehnat resurslaridan foydalanish	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	11-hafta	2
12	Amerika aholisining milliy, yosh-jinsiy tarkibi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	12-hafta	2
13	Amerika aholisining tabiiy va mexanik o'sishi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	13-hafta	2
14	Afrika aholisining soni va irqiy tarkibi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	14-hafta	2
15	Afrika mamlakatlari til oilalarga guruhlanishi, Amerikada mehnat resurslaridan foydalanish	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	15-hafta	2
16	Afrika aholisining milliy, yosh-jinsiy tarkibi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	16-hafta	2
17	Afrika aholisining tabiiy va mexanik o'sishi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	17-hafta	2
18	Avstraliya va Okeaniya aholisining soni va irqiy tarkibi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	1-hafta	2
19	Avstraliya va Okeaniya mamlakatlari til oilalarga guruhlanishi, Amerikada mehnat resurslaridan foydalanish	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	2-hafta	2
20	Avstraliya va Okeaniya aholisining milliy, yosh-jinsiy tarkibi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	3-hafta	2
21	Avstraliya va Okeaniya aholisining tabiiy va mexanik o'sishi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	4-hafta	2
22	Dunyo mamlakatlari migratsiya siyosati Urbanizatsiya jarayoni va shaharlar geografiyasi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	5-hafta	2
23	Dunyo aholisining diniy tarkibi, Aholi punktlari va tiplari	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	6-hafta	2
24	Dunyoning eng yirik shaharlari, Aholining global muammolari	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	7-hafta	2
25	O'zbekistonda aholi sonining tabiiy va mexanik o'sishi, aholisining yosh-jinsiy, milliy tarkibi, urbanizatsiya darajasi	Adabiyotlardan konspekt qilish. Individual topshiriqlarni bajarish	8-hafta	2
	Jami			50

“Geodemografiya” fanidan talabalar bilimni reyting tizimi asosida baholash mezon.

“Geodemografiya” fani bo'yicha reyting jadvallari, nazorat turi, shakli, soni hamda har bir nazoratga ajratilgan maksimal ball, shuningdek joriy va oraliq nazoratlarining saralash ballari haqidagi ma'lumotlar fan bo'yicha birinchi mashg'ulotda talabalarga e'lon qilinadi. Fan bo'yicha talabalarining bilim saviyasi va o'zlashtirish darajasining Davlat ta'lim standartlariga muvofiqligini ta'minlash uchun quyidagi nazorat turlari o'tkaziladi:

joriy nazorat (JN) – talabaning fan mavzulari bo'yicha bilim va amaliy ko'nikma darajasini aniqlash va baholash usuli. Joriy nazorat fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda amaliy mashg'ulotlarda og'zaki so'rov, test o'tkazish, suhbat, nazorat ishi, kollektivum, uy vazifalarini tekshirish va shu kabi boshqa shakllarda o'tkazilishi mumkin; oraliq nazorat (ON) – semestr davomida o'quv dasturining tegishli (fanlarning bir necha

mavzularini o'z ichiga olgan) bo'limi tugallangandan keyin talabning nazariy bilim va amaliy ko'nikma darajasini aniqlash va baholash usuli. Oraliq nazorat bir semestrda ikki marta o'tkaziladi va shakli (yozma, og'zaki, test va hokazo) o'quv faniga ajratilgan umumiy soatlar hajmidan kelib chiqqan holda belgilanadi; yakuniy nazorat (YAN) – semestr yakunida muayyan fan bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni talabalar tomonidan o'zlashtirish darajasini baholash usuli. YAKuniy nazorat asosan tayanch tushuncha va iboralarga asoslangan “YOzma ish” shaklida o'tkaziladi. ON o'tkazish jarayoni kafedra mudiri tomonidan tuzilgan komissiya ishtirokida muntazam ravishda o'rganib boriladi va uni o'tkazish tartiblari buzilgan hollarda, ON natijalari bekor qilinishi mumkin. Bunday hollarda ON qayta o'tkaziladi. Oliy ta'lim muassasasi rahbarining buyrug'i bilan ichki nazorat va monitoring bo'limi rahbarligida tuzilgan komissiya ishtirokida YAN ni o'tkazish jarayoni muntazam ravishda o'rganib boriladi va uni o'tkazish tartiblari buzilgan hollarda, YAN natijalari bekor qilinishi mumkin. Bunday hollarda YAN qayta o'tkaziladi. Talabning bilim saviyasi, ko'nikma va malakalarini nazorat qilishning reyting tizimi asosida talabning fan bo'yicha o'zlashtirish darajasi ballar orqali ifodalanadi. “Geodemografiya” fani bo'yicha talabalarning semestr davomidagi o'zlashtirish ko'rsatkichi 100 ballik tizimda baholanadi. Ushbu 100 ball baholash turlari bo'yicha quyidagicha taqsimlanadi: YA.N.-30 ball, qolgan 70 ball esa J.N.-35 ball va O.N.-35 ball qilib taqsimlanadi.

Ball	Baho	Talabalarning bilim darajasi
86-100	A'lo	Xulosa va qaror qabul qilish. Ijodiy fikrlay olish. Mustaqil mushohada yurita olish. Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish. Mohiyatini tushuntirish. Bilish, aytib berish. Tasavvurga ega bo'lish.
71-85	Yaxshi	Mustaqil mushohada qilish. Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish. Mohiyatini tushuntirish. Bilish, aytib berish. Tasavvurga ega bo'lish.
55-70	Qoniqarli	Mohiyatini tushuntirish. Bilish, aytib berish Tasavvurga ega bo'lish.
0-54	Qoniqarsiz	Aniq tasavvurga ega bo'lmaslik. Bilmaslik.

Fan bo'yicha saralash bali 55 ballni tashkil etadi. Talabning saralash balidan past bo'lgan o'zlashtirishi reyting daftarchasida qayd etilmaydi. Talabalarning o'quv fani bo'yicha mustaqil ishi joriy, oraliq va yakuniy nazoratlar jarayonida tegishli topshiriqlarni bajarishi va unga ajratilgan ballardan kelib chiqqan holda baholanadi. Talabning fan bo'yicha reytingi quyidagicha aniqlanadi: O, bu erda: V- semestrda fanga ajratilgan umumiy o'quv yuklamasi (soatlarda); O'-fan bo'yicha lashtirish darajasi (ballarda). Fan bo'yicha joriy va oraliq nazoratlarga ajratilgan umumiy ballning 55 foizi saralash ball hisoblanib, ushbu foizdan kam ball to'plagan talaba yakuniy nazoratga kiritilmaydi. Joriy JN va oraliq ON turlari bo'yicha 55bal va undan yuqori balni to'plagan talaba fanni o'zlashtirgan deb hisoblanadi va ushbu fan bo'yicha yakuniy nazoratga kirmasligiga yo'l qo'yiladi. Talabning semestr davomida fan bo'yicha to'plagan umumiy bali har bir nazorat turidan belgilangan qoidalarga muvofiq to'plagan ballari yig'indisiga teng.

ON va YAN turlari kalendar tematik rejaga muvofiq dekanat tomonidan tuzilgan reyting nazorat jadvallari asosida o'tkaziladi. YAN semestrning oxirgi 2 haftasi mobaynida o'tkaziladi. JN va ON nazoratlarda saralash balidan kam ball to'plagan va uzrli sabablarga ko'ra nazoratlarda qatnasha olmagan talabaga qayta topshirish uchun, navbatdagi shu nazorat turigacha, so'nggi joriy va oraliq nazoratlar uchun esa yakuniy nazoratgacha bo'lgan muddat beriladi.

Talabning semestrda JN va ON turlari bo'yicha to'plagan ballari ushbu nazorat turlari umumiy balining 55 foizidan kam bo'lsa yoki semestr yakuniy joriy, oraliq va yakuniy

nazorat turlari bo'yicha to'plagan ballari yig'indisi 55 baldan kam bo'lsa, u akademik qarzдор deb hisoblanadi. Talaba nazorat natijalaridan norozi bo'lsa, fan bo'yicha nazorat turi natijalari e'lon qilingan vaqtdan boshlab bir kun mobaynida fakultet dekaniga ariza bilan murojaat etishi mumkin. Bunday holda fakultet dekanining taqdimnomasiga ko'ra rektor buyrug'i bilan 3 (uch) a'zodan kam bo'lmagan tarkibda apellyasiya komissiyasi tashkil etiladi. Apellyasiya komissiyasi talabalarning arizalarini ko'rib chiqib, shu kunning o'zida xulosasini bildiradi. Baholashning o'rnatilgan talablar asosida belgilangan muddatlarda o'tkazilishi hamda rasmiylashtirilishi fakultet dekani, kafedra muduri, o'quv-uslubiy boshqarma hamda ichki nazorat va monitoring bo'limi tomonidan nazorat qilinadi.

Talabalar ON dan to'playdigan ballarning mezonlari

	Ko'rsatkichlar	ON ballari		
		maks	1-ON	2-ON
1	Darslarga qatnashganlik darajasi. Ma'ruza darslaridagi faolligi, konspekt daftarlarining yuritilishi va to'liqligi.	15	0-7	0-8
2	Talabalarining mustaqil ta'lim topshiriqlarini o'z vaqtida va sifatli bajarishi va o'zlashtirish.	10	0-5	0-5
3	Og'zaki savol-javoblar, kollokvium va boshqa nazorat turlari natijalari bo'yicha	10	0-5	0-5
Jami ON ballari		35	0-17	0-18

Talabalar JN dan to'playdigan ballarning mezonlari

	Ko'rsatkichlar	JN ballari		
		maks	1-ON	2-ON
1	Darslarga qatnashganlik va o'zlashtirishi darajasi. Amaliy mashg'ulotlardagi faolligi, amaliy mashg'ulot daftarlarining yuritilishi va holati	15	0-7	0-8
2	Mustaqil ta'lim topshiriqlarining o'z vaqtida va sifatli bajarilishi. Mavzular bo'yicha uy vazifalarini bajarilish va o'zlashtirishi darajasi.	10	0-5	0-5
3	Yozma nazorat ishi yoki test savollariga berilgan javoblar	10	0-5	0-5
Jami JN ballari		35	0-17	0-18

Yakuniy nazorat "Yozma ish" shaklida belgilangan bo'lsa, u holda yakuniy nazorat 30 ballik "Yozma ish" variantlari asosida o'tkaziladi. Agar yakuniy nazorat markazlashgan test asosida tashkil etilgan bo'lib fan bo'yicha yakuniy nazorat "Yozma ish" shaklida belgilangan bo'lsa, u holda yakuniy nazorat quyidagi jadval asosida amalga oshiriladi

	Ko'rsatkichlar	YAN ballari	
		maks	O'zgarish oraligi
1	Fan bo'yicha yakuniy yozma ish nazorati	6	0-6
2	Fan bo'yicha yakuniy test nazorati	24	0-24
3	Jami	30	0-30

Yakuniy nazoratda "Yozma ish"larni baholash mezonlari

Yakuniy nazorat "Yozma ish" shaklida amalga oshirilganda, sinov ko'p variantli usulda o'tkaziladi. Har bir variant 2 ta nazariy savol va 4 ta amaliy topshiriqdan iborat. Nazariy savollar fan bo'yicha tayanch so'z va iboralar asosida tuzilgan bo'lib, fanning barcha mavzularini o'z ichiga qamrab olgan. Har bir nazariy savolga yozilgan javoblar bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichi 0-3 ball oralig'ida baholanadi. Amaliy topshiriq esa 0-6 ball oralig'ida baholanadi. Talaba maksimal 30 ball to'plashi mumkin. Yozma sinov bo'yicha umumiy o'zlashtirish ko'rsatkichini aniqlash uchun variantda berilgan savollarning har biri

uchun yozilgan javoblarga qo'yilgan o'zlashtirish ballari qo'shiladi va yig'indi talabning yakuniy nazorat bo'yicha o'zlashtirish bali hisoblanadi.

Dasturning informatsion-uslubiy ta'minoti

Geodemografiya fanini o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, davriy nashrlar, ilmiy-tadqiqot ishlarining natijalari (dissertatsiyalar, ilmiy hisobotlar, monografiyalar va h.k.), tarqatma materiallar, elektron materiallar, stendlar, statistik va internet ma'lumotlari hamda xaritalardan foydalaniladi.

Texnologik xarita

Umumiy o'quv soati 108 soat, ma'ruza 24 soat, amal. mashg'ulot 34 soat, muss. ish 100 soat

Ishchi o'quv dasturdagi mavzular tartib raqami (qo'shimcha topshiriq mazmuni)	Umumiy soat					Baholash turi	Nazorat shakli	Balli		Muddati (hafta)
	Ma'ruza	Amaliy	laborator	Mus.ish	Jami			Max.ball	Sar.ball	
1-6	12	16		26	54	JB-1 OB-1	Og'zaki YOzma	18 18	- -	Jadval bo'yicha
8-12	12	18		24	54	JB-2 OB-2	Og'zaki YOzma	17 17	- -	Jadval bo'yicha
						JB-OB	YOzma- og'zaki	70	39	Jadval bo'yicha
Jami	24	34		50	108	YAN		30		Jadval bo'yicha

Foydalaniladigan asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar ro'yxati:

1. Корылов V.A. География населения. Учебное пособие. -M., 1999.
2. Simagin YU.A. Territorialnaya organizatsiya naseleniya. -M., 2004.
3. Q.X.Abdurahmonov, X.X. Abduramanov. Demografiya. O'quv qollanma.- T.: Noshir nashriyoti. – 2011.
4. Tojiev Z.N O'zbekiston aholisi: o'sishi va joylanishi. -T.: 2010.
5. Bo'rieva M.R., Tojiev Z.N., Zokirov S.S. Aholi geografiyasi.O'quv qo'llanma. - T. 2011.
6. Kadirov M.A. Aholi geografiyasi demografiya asoslari bilan. T.: 2019. 320 b.
7. Kadirov M.A. Demografiya. Samarqand. 2019. 336 b.
8. Kadirov M.A. Saharlar geografiyasi. - Samarqand 2019. – 220 b

Qo'shimcha darsliklar va o'quv qo'llanmalar

- 1.Karimov I.A. O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida xavsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. Toshkent, 1997.
- 2.O'zbekiston Davlat Statistika Departamentining 2001 yilga qadar chop etilgan respublika aholisining soni tabiiy o'sishi, migratsiyasi va ijtimoiy taraqqiyotiga oid statistik yilnomalar.
- 3.Ata-Mirzaev O.B, Gentshke V., Murtazaeva R., Saliev A. Istoriko-demograficheskie ocherki urbanizatsii Uzbekistana. T., 2002.
- 4.Bo'rieva M.R., Tojiev Z.N. Aholi geografiyasi.- T., 2000.
- 5.Bo'rieva M.R., Egamova D.N. Dunyo aholisi: Rivojlanish jarayonlari.-T.: 2008.